

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 05 ΜΑΪΟΥ 2021

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα οι ανθρώπινες ομάδες ήταν ανέκαθεν δύσκολο να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα των άλλων. Οι λόγοι βρίσκονται στο γεγονός ότι κάθε ομάδα θεωρεί το δικό της αξιακό σύστημα ανώτερο των υπολοίπων άρα και καλύτερο. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να κατανοήσει ότι δεν τίθεται θέμα σύγκρισης. Επίσης, ο συγγραφέας θεωρεί ότι είναι σύμφυτο του ανθρώπου η μη αποδοχή του άλλου.

A2. α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Λάθος

δ. Λάθος

ε. Λάθος

B1. α. Στην τέταρτη παράγραφο ένας τρόπος ανάπτυξης είναι η διαίρεση. Με τον συγκεκριμένο τρόπο παρουσιάζονται οι τρεις τρόποι με τους οποίους οι ανθρώπινες ομάδες αντιμετωπίζουν την διαφορετικότητα: ίση, ανώτερη και κατώτερη.

β. «οι ρίζες του μίσους»

Με τη μεταφορική χρήση της γλώσσας παρουσιάζει ο συγγραφέας παραστατικά την προσπάθειά του να εντοπιστούν οι βαθύτερες αιτίες του ρατσισμού.

«αγώνας για τη δημοκρατία»

Με τη μεταφορική χρήση της γλώσσας δηλώνεται η συνεχής και κοπιαστική προσπάθεια να επικρατήσει η δημοκρατία στις κοινωνίες.

B2. α. Η αναφορική πρόταση είναι «που απομένει». Πρόκειται για αναφορική προσδιοριστική πρόταση καθώς αποτελεί απαραίτητο στοιχείο του όρου που προσδιορίζει (Το κομμάτι) και δεν χωρίζεται από αυτόν με κόμμα.

β. Στην πρώτη περίπτωση η διπλή τελεία χρησιμοποιείται ως επεξήγηση. Συγκεκριμένα παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο θα έπρεπε να αντιμετωπίζονται οι ανθρώπινες ομάδες. Στη δεύτερη περίπτωση τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται με μεταφορικό-ειρωνικό τρόπο καθώς οι σκοποί που ακολουθούν δε είναι εποικοδομητικοί.

B3. χαλιναγωγούνται = περιορίζονται

αναμφίβολα = σίγουρα

εντελώς = απόλυτα

σκληρές = αυστηρές

τεράστια = ανυπέροβλητα

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

επικοινωνιακό πλαίσιο: Πρόκειται για άρθρο, οπότε είναι απαραίτητος ο τίτλος. Το ύφος διαθέτει στοιχεία προφορικότητας. Καλό είναι να γίνουν εκτενείς αναφορές στους νέους με δεδομένο ότι το συγκεκριμένο θέμα θα δημοσιευθεί στο ιστολόγιο του σχολείου.

«ΡΑΤΣΙΣΤΗΣ ΔΕ ΓΕΝΝΙΕΣΑΙ, ΑΛΛΑ ΓΙΝΕΣΑΙ»

Πρόλογος: Τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο του ρατσισμού έχει αναβιώσει στις δυτικές κοινωνίες με τις διακρίσεις να μην περιορίζονται μόνο στη φυλή ή το χρώμα αλλά να αφορούν και κοινωνικές ομάδες μέσα στο ίδιο έθνος. Θα περίμενε κανείς ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί σε όλους τους τομείς της επιστήμης και η παγκοσμιοποίηση θα προωθούσαν τον σύγχρονο πολιτισμό. Με δεδομένο ότι ρατσιστής δεν γεννιέσαι αλλά γίνεσαι, πρέπει να αναζητηθούν οι παράγοντες που αναπτύσσουν αισθήματα ρατσισμού στους ανθρώπους της σύγχρονης εποχής.

Ζητούμενο Α' : αιτίες ρατσισμού

- **Η οικογένεια.** Η στάση των γονέων απέναντι σε ορισμένα θέματα είναι δυνατό να επηρεάσει βαθύτατα τους νέους και να τους προδιαθέσει θετικά ή αρνητικά απέναντι σε πρόσωπα, καταστάσεις ή γεγονότα.
- **Η Παιδεία και ειδικότερα η εκπαίδευση.** Όταν η εκπαίδευση δε μαθαίνει στους νέους να επεξεργάζονται με τη λογική τους τα δεδομένα, να κρίνουν και να συγκρίνουν, αλλά να δέχονται άκριτα εκτιμήσεις και απόψεις, είναι βέβαιο πως δημιουργεί ποικιλόμορφες προκαταλήψεις.
- **Τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.** Η προπαγάνδα, που ξεκινά από ιδιοτελείς σκοπιμότητες, διοχετεύει στα άτομα μέσα από τις κατευθυνόμενες εκπομπές, τις διαφημίσεις και τα προπαγανδιστικά άρθρα προκαταλήψεις για πρόσωπα, ιδεολογίες και κοινωνικές ή πολιτικές καταστάσεις.
- **Πολιτικοί λόγοι.** Αρκετά φιλόδοξα άτομα καλλιεργούν προκαταλήψεις εναντίον άλλων προσώπων, λαών ή εθνών, για να εξυπηρετήσουν στενά πολιτικά συμφέροντα. Αδίστακτοι πολιτικοί επιδιώκουν να αναδειχτούν ηγέτες με κάθε τρόπο, γι' αυτό συκοφαντούν ή και καλλιεργούν εθνικιστικές ή άλλες προκαταλήψεις.
- **Ο σύγχρονος τρόπος ζωής.** Η έλλειψη ορθών διαπροσωπικών σχέσεων, η μαζοποίηση, η μονόδρομη και αγχώδης προσπάθεια για πλουτισμό, η ανταγωνιστική νοοτροπία, η ανία, η πλήξη και η χαμηλή ποιότητα ζωής γενικότερα δεν αφήνουν περιθώρια για ήρεμη εξέταση των καταστάσεων και των γεγονότων. Τα άτομα εύκολα χειραγωγούνται και ετεροκαθορίζονται.

Ζητούμενο Β': τρόποι συνύπαρξης στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία

- Ανθρωπιστική παιδεία η οποία θα εμφυσήσει στο άτομο αξίες όπως την ανοχή στη διαφορετικότητα, τη διαλλακτικότητα, την ευαισθητοποίηση και τη συμπαράσταση σε ανθρωπιστικά θέματα, την αποβολή ατομικιστικού και ρατσιστικού πνεύματος.
- Το άτομο οφείλει να έχει ορθή, πολύπλευρη πληροφόρηση και απόρριψη των άκριτα σχηματισμένων απόψεων. Η υπευθυνότητα, η άσκηση αυτοκριτικής, η επιδίωξη της αυτογνωσίας, η αυτοκυριαρχία, οι ορθές διαπροσωπικές σχέσεις, η αντιμετώπιση του ανθρώπου ως αξίας και όχι ως μέσου για εκμετάλλευση θα συμβάλουν στην ειρηνική συνύπαρξη στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία.
- Οι φορείς κοινωνικοποίησης (ΜΜΕ, οικογένεια) οφείλουν να αποτελούν ορθά πρότυπα που καλλιεργούν τις παραπάνω αξίες.

Επίλογος: Παρά τις όποιες προκαταλήψεις και τα όποια στερεότυπα φέρουμε από την οικογένεια, ο καθένας μας οφείλει να κρατήσει κριτική στάση απέναντι σε αυτά και να προσπαθήσει να τα εξαλείψει. Η σύγχρονη πραγματικότητα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας επιβάλλει την ειρηνική συνύπαρξη των ατόμων. Ο ρατσισμός το μόνο που επιφέρει είναι ρήξη της κοινωνικής συνοχής και ανάχωμα στην πρόοδο και την εξέλιξη της κοινωνίας.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. 1 → iii

2 → iv

3 → ii

4 → v

5 → i

A2. Η Ελένη είναι άτομο με κινητικές δυσκολίες, γεγονός όμως που αποκρύπτει από τη Βερόνικα. Υφίσταται την ίδια δύσκολη κατάσταση και την απόρριψη από την κοινωνία, την οποία όμως την παρουσιάζει στην επιστολή της με έμμεσο τρόπο. Στα λόγια της στη τρίτη και τέταρτη παράγραφο αντικατοπτρίζεται το πώς βιώνει η ίδια τον ρατσισμό: ο κόσμος είτε αδιαφορεί είτε φοβάται είτε, το χειρότερο για εκείνη, δείχνει έναν υποκριτικό οίκτο και μία υποκριτική συμπόνια, αλλά στην πραγματικότητα στρέφει άλλου το βλέμμα και προσπερνά τον ανήμπορο.

B1. α. Τρία γνωρίσματα της επιστολής είναι η προσφώνηση (αγαπημένη μου Βερόνικα), η αποφώνηση (Χίλια γλυκά φιλάκια, Ελένη) και η χρήση α' ενικού προσώπου με το οποίο φαίνεται ο εξομολογητικός χαρακτήρας (Πολύ στενοχωρήθηκα με όσα δυσάρεστα σου συμβαίνουν τώρα τελευταία).

β. Με τη χρήση των αλληπάλληλων ερωτημάτων στο απόσπασμα αυτό η Βερόνικα εκφράζει την αγανάκτηση και την οργή της για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται αυτή και η οικογένειά της επειδή είναι μετανάστες.

B2. α. Με τα εισαγωγικά στην επιστολή της Βερόνικα δηλώνονται αυτούσια τα λόγια των γειτόνων και οι χαρακτηρισμοί που εξαπολύουν εναντίον της οικογένειάς της.

β. «**τι καπνό φουμάρουν**»: με τη μεταφορική αυτή φράση δηλώνεται ο απαξιωτικός τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται η Βερόνικα και η οικογένειά της.

«**η ζωή μας έχει γίνει κόλαση**»: παρουσιάζεται με παραστατικότητα πόσο αφόρητη έχει γίνει η καθημερινότητα της οικογένειας της Βερόνικα λόγω του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζονται επειδή είναι μετανάστες.

Γ. Οι δύο δεκαπεντάχρονες κοπέλες, Ελένη και Βερόνικα, ανταλλάσσουν επιστολές και εκμυστηρεύεται η μία στην άλλη τα προβλήματα και τις ανησυχίες τους. Μέσα από τις επιστολές των δύο κοριτσιών διακρίνεται ο ρατσισμός που βιώνουν λόγω της διαφορετικότητάς τους. Η Βερόνικα δέχεται αυτή και η οικογένειά της ανυπόστατες κατηγορίες. Θεωρούνται εγκληματίες και είναι ανεπιθύμητοι στην Ελλάδα λόγω της καταγωγής τους. Η ίδια νιώθει οργή και αγανάκτηση για αυτή τη συμπεριφορά, όπως φαίνεται μέσα από τα αλληπάλληλα ερωτήματα στην έκτη παράγραφο, και απόγνωση ότι δεν μπορεί κανείς να την καταλάβει, όπως φαίνεται στο τέλος της επιστολής της.

Αντίθετα με την Βερόνικα η Ελένη δεν εκδηλώνει το θυμό της για τον τρόπο με τον οποίο εκείνη βιώνει την απόρριψη λόγω της ιδιαιτερότητάς της. Μάλιστα έχει αποκρούσει από τη φίλη της αυτή την πληροφορία και εκδηλώνει την συμπαράστασή της προς την κατάσταση την οποία βιώνει. Μόνο έμμεσα παρουσιάζει τον πόνο που νιώθει από τη συμπεριφορά των ανθρώπων στην αναπηρία της, την αδιαφορία τους, τον υποτιθέμενο οίκτο τους, τη στρόφη του βλέμματος αλλού. Ίσως και γι' αυτό επέλεξε να μην αποκαλύψει στη φίλη της το πρόβλημά της. Για να μην βιώσει για άλλη μία φορά τα ίδια συναισθήματα. Ίσως γιατί θέλει μέσα από το ψέμα της να ξεχάσει την αναπηρία της και πιστέψει ότι ζει μια φυσιολογική ζωή. Άλλωστε στο τέλος της επιστολής προσποιείται ότι έχει αγώνα μπάσκετ και πρέπει να κοιμηθεί νωρίς για να είναι σε φόρμα. Για όποιον λόγο και αν το κάνει όμως, δεν θεωρώ ότι είναι σωστή συμπεριφορά. Ειδικά στη φίλη της, η οποία της ανοίγει την καρδιά της για τον ρατσισμό που εκείνη βιώνει, θα έπρεπε να το πει γιατί είναι και το μόνο άτομο που θα την καταλάβαινε, αφού βρίσκεται στην ίδια θέση.